Vážený pan
Ivan Bednárik
ministr dopravy
Ministerstvo dopravy
nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12
110 15 Praha 1
IDDS: n75aau3

Otevřený dopis ministrovi

V Praze dne 23. 10. 2026

Vážený pane ministře,

Ředitelství silnic a dálnic, státní podnik zřízený Vaším ministerstvem, v uplynulých dnech třikrát a z různých míst sdělilo veřejnosti, že výstavbu dálnic brzdí odpor. Nebudeme se přít o to, kdo za zpoždění může. Staví se pomalu a lidé, kteří léta čekají na obchvat, mají právo být netrpěliví. Ptáme se na něco jiného: co se stane se státem, který si zvykne mluvit o svých občanech tak, jak o nich v těchto dnech mluví jeho podnik.

Pro ty, kdo věc nesledují: koho se stavba dotkne, smí se v povolovacím řízení vyjádřit, odvolat a obrátit na soud. Tak to stanoví zákon, který napsal stát sám. Jako spolek Svaté místo jsme účastníky řízení o dostavbě D3 ve Středočeském kraji a hájíme v něm podzemní vodu, která je pro většinu obyvatel v trase dálnice jediným zdrojem pitné vody.

Dne 20. října na 33. silniční konferenci pan generální ředitel řekl: „Přes ten odpor, který tady bude, zejména na dálnici D3, tak doufám, že novela stavebního zákona nám pomůže překonat tento odpor, který je dlouhodobý a sofistikovaný.“ Video s tímto výrokem ŘSD samo zveřejnilo. Tisková zpráva ŘSD z 22. října dodala: „Mně skoro přišlo, že v České republice neexistuje úřad, který by nebyl systémově podjatý. Možná bychom měli přesunout posouzení této stavby pryč z Evropy […]“ a jmenovitě pranýřovala spolek Děti Země i jednotlivé vlastníky. Facebook ŘSD to týž den shrnul lidově: „Je pár těch, co dělají psí i nepsí kusy, aby některé dálnice prostě nevznikly.“

Bereme s povděkem na vědomí, že pan generální ředitel označil odpor proti D3 za sofistikovaný. Je to první uznání, jehož se nám od ŘSD dostalo. O dva dny později už odpůrci dálnic na Facebooku ŘSD dělali psí kusy. Kariéra to byla rychlá, byť poněkud sestupná.

Za ironií je však vážnější posun, který se odehrává v jazyce dřív, než se odehraje ve skutečnosti. Námitky se neposuzují, odpor se „překonává“, a to ne lepším argumentem, ale změnou zákona. Občan, který se odvolá, přestává být účastníkem řízení a stává se překážkou. Překážka nemá důvody, má jen polohu: stojí v cestě. A s tím, co stojí v cestě, se nediskutuje. To se odklízí. Václav Havel v eseji *Slovo o slovu* varoval, že slova mohou člověka předem odsoudit. Kdo nazve výkon zákonného práva psím kusem, vypovídá hlavně sám o sobě.

Žili jsme v naivním přesvědčení, že odvolání, námitka podjatosti a správní žaloba jsou práva chráněná čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Od ŘSD jsme se poučili, že jde o obstrukci. Dovolujeme si v tomto omylu setrvat. Ani systémová podjatost podle § 14 správního řádu není absurdita, správní soudy ji opakovaně uznaly. Rozhodují-li o stavbě kraje, které ji samy prosazují, je to otázka na kraje, ne na spolky. A Evropa nepřekáží: směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí (2011/92/EU) a rámcová směrnice o vodách (2000/60/ES) jsou podmínkou zákonnosti i evropského financování. Kdo chce posouzení přesouvat „pryč z Evropy“, neutíká před byrokracií, ale před otázkami.

Pan generální ředitel si přitom nepoložil nejbližší otázku: proč je ten odpor tak dlouhodobý. Obstrukci by úřady a soudy smetly rychle. Námitky, které vydrží roky, ukazují na slabiny přípravy, a ty si ŘSD působí samo, když prosazuje nejkomplikovanější variantu postavenou na koncepci staré půl století. Hledat chybu u toho, kdo na ni upozorňuje, je pohodlnější než ji opravit. Pohodlí však není koncepce.

O co nám jde? O podzemní vodu, jejíž ochrana je podle § 1 vodního zákona veřejným zájmem. Rizika pro ni ze stavby i provozu dálnice popisuje sama dokumentace ŘSD. A má-li vodovod, který ŘSD na trase staví, nahradit studny ohrožené ražbou tunelů i samotnou stavbou dálnice, uznává tím samo riziko, na které upozorňujeme. Znečištěnou vodu ani vyschlý zdroj už nikdo nevrátí. Ptát se, zda koncepce stará půl století obstojí v dnešním poznání, proto není psí kus, ale povinnost.

Nepíšeme kvůli jednomu nevhodnému příspěvku, takové věci se stávají. Píšeme proto, že ve třech vystoupeních je cítit linie: představa, že veřejný zájem je jen jeden, že jej zná ten, kdo staví, a že každý, kdo se ptá, stojí mimo něj. Veřejných zájmů je však víc a často si odporují: rychlá doprava i čistá voda, stavba i to, aby se stavělo dobře. Povolovací řízení je postup, v němž je má stát poctivě zvážit, a účastníci řízení jsou nutnou součástí toho vážení. Kdo jim bere hlas, rozhodování nezrychlí, jen se připraví o informace. Právě proto Aarhuská úmluva (č. 124/2004 Sb. m. s.) v čl. 3 odst. 8 zakazuje postihovat, pronásledovat či obtěžovat ty, kdo uplatňují svá práva ve věcech životního prostředí, a v čl. 9 žádá účinný přezkum, nikoli jeho „překonání“ novelou.

Nežádáme Vás, pane ministře, abyste s námi souhlasil. Žádáme Vás, abyste jako ten, kdo za Ředitelství silnic a dálnic politicky odpovídá:

1. veřejně řekl, zda je jazyk, jímž podnik o občanech mluví, i jazykem Vaším;
2. pokud není, zajistil, aby se jím dál nemluvilo a aby ŘSD s. p. přijalo závazné zásady komunikace s veřejností a účastníky řízení;
3. inicioval věcné jednání ŘSD s účastníky řízení o dálnici D3;
4. hájil v legislativním procesu účinný přezkum podle čl. 9 Aarhuské úmluvy.

Zároveň žádáme podle zákona č. 106/1999 Sb. o tyto informace:
(a) zda ministerstvo o citované tiskové zprávě a příspěvku ŘSD předem vědělo, případně je schválilo;
(b) zda pro ŘSD s. p. vydalo pravidla komunikace s veřejností;
(c) k jakému účelu ŘSD na trase D3 buduje vodovod.
Informace včetně kopií souvisejících dokumentů prosíme zaslat do datové schránky spolku (ID 5824icr).

Odpověď na naše požadavky očekáváme do 30 dnů, informace v zákonné lhůtě. Zveřejníme ji, stejně jako případné mlčení, které by bylo také odpovědí.

Demokratický stát se nepozná podle toho, jak rychle staví, ale podle toho, jak jedná s těmi, do jejichž práv zasahuje. Žádáme, aby s námi ŘSD jednalo jako s účastníky řízení, a ne jako s nánosem, který je třeba odhrnout z trasy.

S pozdravem

Filip Cowboy, předseda spolku

svaté místo, z. s., Bořivojova 832/77, Praha 130 00, IČ 10932879, IDDS 5824icr